

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО
МОВОЗНАВСТВА**
[CURRENT ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC / CURRENT
ISSUES IN GENERAL LINGUISTIC]

УДК 811.111'373.7

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 30.08.2019 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 31.08.2019 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 92.2 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2019.36.02>

**МОВНА КАРТИНА СВІТУ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ У АНГЛІЙСЬКІЙ
ФРАЗЕОЛОГІЇ**

Анна Олексіївна Кушнерова (м. Київ, Україна)

AnnaKushnerova8@gmail.com

студентка кафедри англійської філології та міжкультурної комунікації

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено відтворенню мовної картини світу крізь призму англійської фразеології та особливостям фразеологізації словосполучень з огляду на культурно вмотивоване бачення світу окремими мовними спільнотами. Метою даної роботи є дослідження фразеологічних одиниць з метою виявлення онтологічного і культурного компонентів в мові. Певну тенденцію у відтворенні мовної картини світу у фразеологічних одиницях було виявлено. Проведене дослідження свідчить, що ФО, які найяскравіше відтворюють британську культурну ідентичність, генетично пов'язані із найтиповішими і найпоширенішими сферами діяльності людини, а саме їжею, світом природи, що оточує людину, а також із певними «ендемичними» явищами-реаліями життя британців. Фразеологічна картина світу виступає як сукупність знань про світ та може надавати повну характеристику певної нації чи народу. Наведені приклади ФО дають нам змогу побачити, що фразеологічний склад мови віддзеркалює культурну ідентичність не лише як фрагмент реальної дійсності, даний етнічній спільноті у

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnerova A. O. [Kushnerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

безпосередньому сприйнятті, а й образ життя, переконання, світобачення і світовідчуття, національний характер, темперамент, систему цінностей, – менталітет народу, його суспільну самосвідомість у цілому. Таким чином, фразеологія стає певною позамовною дійсністю, яка не лише реалізує мовну свідомість та сприйняття мовця, але й формує навколишнє бачення крізь призму фразеології, що в свою чергу ґрунтується на культурно-національному сприйнятті певної нації.

Ключові слова: мовна картина світу, фразеологічна одиниця, структурно-семантичний аналіз, лінгвокультурологічний підхід.

THE VERBAL WORLD PICTURE AND ITS REPRESENTATION IN
ENGLISH PHRASEOLOGY

Anna O. Kushnierova (Kyiv, Ukraine)

AnnaKushnerova8@gmail.com

Student at Department of English Philology and Intercultural Communication

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the verbal world picture analysis through the prism of English phraseology and the peculiarities of phraseologization of phrases in view of the culturally motivated vision of the world by particular linguistic communities. The objective of this paper is a study of phraseological (set) expressions in order to identify ontological and cultural components in language. The certain tendency of illustrating verbal world picture in phraseological (set) expressions was revealed. The study has demonstrated that phraseological (set) expressions, which most vividly illustrate the British cultural identity, are genetically linked to the most common and widespread areas of human activity, namely food, the natural world that surrounds us, and certain "endemic" phenomena of British life. The phraseological picture of the world acts as a set of knowledge about the world and can give a complete description of a particular nation or people. The examples of phraseological set expressions given allow us to see the phraseological composition of language reflects cultural identity not only as a fragment of reality, given to the ethnic community in immediate perception, but also the lifestyle, beliefs, worldviews, national character, temperament, value system - the mentality of the people, their social consciousness in general. Thus, the phraseology becomes a certain extra-linguistic reality that not only realizes the linguistic consciousness and perception of the speaker, but also

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнієрова А. О. [Кушнієрова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINVIVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

forms a vision through the prism of phraseology, which is based on the cultural territorial perception of a nation.

Keywords: *verbal world picture, phraseological (set) expression, structural-semantic analysis, lingua-cultural approach.*

**ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА И ЕЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ В
АНГЛИЙСКОЙ ФРАЗЕОЛОГИИ**

Анна Алексеевна Кушнерова (г. Киев, Украина)

AnnaKushnerova8@gmail.com

студентка кафедры английской филологии и межкультурной коммуникации
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бул. Тараса Шевченко, 14

Статья посвящена воссозданию языковой картины мира сквозь призму английской фразеологии и особенностям фразеологизации словосочетаний учитывая культурно мотивированное видение мира отдельными языковыми сообществами. Целью данной работы является исследование фразеологических единиц с целью выявления онтологического и культурного компонентов в языке. Определенную тенденцию в репрезентации языковой картины мира в фразеологических единицах было обнаружено. Проведенное исследование показывает, что ФЕ, ярко воссоздают британскую культурную идентичность, генетически связанные с типичными и распространенными сферами деятельности человека, а именно едой, миром природы, окружающей человека, а также с определенными «эндемичными» явлениями-реалиями жизни британцев. Фразеологическая картина мира выступает как совокупность знаний о мире и может оказывать полную характеристику определенной нации или народа. Приведенные примеры ФЕ дают нам возможность увидеть, что фразеологический состав языка отражает культурную идентичность не только как фрагмент реальной действительности, данный этнической общности в непосредственном восприятии, но и образ жизни, убеждения, мировоззрение и мироощущение, национальный характер, темперамент, систему ценностей, - менталитет народа, его общественную самосознание в целом. Таким образом, фразеология становится определенной внеязыковой действительностью, которая не только реализует языковое сознание и восприятие говорящего, но и формирует окружающую видение

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnerova A. O. [Kushnerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

сквозь призму фразеологии, что в свою очередь основывается на культурно-национальном восприятии определенной нации.

Ключевые слова: языковая картина мира, фразеологическая единица, структурно-семантический анализ, лингвокультурологический подход.

Метою даної роботи є дослідження фразеологічних одиниць з метою виявлення онтологічного і культурного компонентів в мові.

Актуальність теми дослідження зумовлена загальною спрямованістю сучасної лінгвістики на вивчення взаємодії культурологічних та лінгвальних факторів мови.

Матеріалом дослідження слугують англійські фразеологічні одиниці, отримані методом суцільної вибірки з фразеологічних словників.

Виклад основного матеріалу дослідження

Кожна людина як суб'єкт пізнання є носієм певної системи знань, уявлень, думок, міркувань про об'єктивну дійсність, яка формується, в результаті бачення світу, як зовнішньої реальності. Ця система сприйняття світу має різні назви – картина світу, образ світу, концептуальна картина світу, модель світу та досліджується з точки зору різних наук, кожна з яких розглядає сутність цього явища в межах своїх проблем та категорій. Картина світу як всеохоплююче поняття постійно формується та розвивається в процесі взаємодії людини з навколишнім середовищем та іншими членами соціуму. Одним з найважливіших інструментів, за допомогою яких людина набуває, фіксує, накопичує та поширює свої знання є – мова, яка не лише виступає частиною концептуальної картини світу, а й формує власну мовну картину світу (далі МКС). МКС є своєрідною концептуалізацією світу, яка вміщена у мові, що творить наше власне вербалізоване бачення про навколишній світ, яке сприймається як з'єднуючий елемент між окремою людиною та ментальністю нації, до якої вона належить.

Вивченням картини світу та її мовного вираження займалось чимало вітчизняних та іноземних вчених, серед них В. Гумбольдт [5], Л. Вайсгербер [4], Е. Сепір [13], О. А. Корнілов [6], О. О. Потебня [10], Ю. Апресян [1], В. М. Телія [15], О. О. Селіванова [12] та інші. Концепцію

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

мовної картини світу вивчав засновник загального мовознавства Вільгельм фон Гумбольдт, який вважав, що «всяка мова, позначаючи окремі предмети, насправді творить: вона формує для народу, який є її носієм, картину світу», наголошуючи на нерозривності понять «мова», «культура» та «народ» [5, с. 167]. На основі вчень Гумбольдта побудував теорію мовної картини світу німецький мовознавець Лео Вайсгербер, який зазначав, що «мова є творінням нації» та підкреслював, що «в кожній мові представлена особлива точка зору на світ - та точка зору, з якої дивився на нього народ, який створив цю мову» [4].

На противагу дослідникам 70-80 років минулого століття, які розглядали мову лише на лексичному рівні, класифікуючи як “ знання, закріплене в словах і словосполученнях конкретної розмовної мови” (Г.Брутян) [3, 109], сучасні мовознавці заперечують наявність суто лексичних засобів у творенні МКС, обґрунтовуючи це тим, що таке реалізація може лише здійснюватися за допомогою синтаксичних структур, передусім таких, як речення чи текст. Наприклад, В. М. Телія вважає, що мовна картина світу створюється не лише за допомогою барв конкретної лексики, а з “використанням синтаксичних конструкцій, які з перших етапів існування мови відображали відношення між елементами дійсності ...” [15, с. 178]. Таким чином, МКС знаходить своє вираження не лише на лексико-семантичному, а й на морфологічному та синтаксичному рівнях мовної структури. О. Селіванова визначає мовну картину світу як “представлення предметів, явищ, фактів, ситуацій дійсності, ціннісних орієнтирів, життєвих стратегій і сценаріїв поведінки в мовних знаках, категоріях, явищ мовлення, що є семіотичним результатом концептуальної репрезентації дійсності в етносвідомості” [12, с. 365]. На відміну від Г. Брутяна, дослідниця виходить за межі одного мовного рівня і навіть всієї мови взагалі, беручи до уваги ще й аксіологічний, етичний та когнітивний аспекти.

Існує чимало тлумачень поняття «мовна картина світу». Це обумовлено, в першу чергу, існуючими розбіжностями в мовах різних концептуальних картин світу, оскільки сприйняття навколишнього світу залежить від історично сформованих культурно-національних

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']© Kushnjerova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnjerova8@gmail.com

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

особливостей, притаманних носіям конкретної мови. Досліджуючи мовну картину світу, насамперед слід звертати увагу на лексично та фразеологічно виражені концепти, які кодуються у мові та відображають результат категоризації світу. До них, як правило, належать фразеологічні звороти, прислів'я та приказки, які передаються з покоління в покоління, узагальнюючи життєвий досвід певної нації. Мовна картина світу, яка відображається різними мовами, природним чином пов'язана з фразеологічним складом мови, оскільки фразеологічні одиниці (далі ФО) ділять навколишню дійсність на певні смислові ділянки. В.М. Телія неодноразово зазначала, що в семантиці більшості фразеологічних одиниць має місце конотативний культурний компонент, який є свого роду транслятором інформації про культуру того чи іншого народу [16]. Тому у наш час особливу увагу лінгвісти-дослідники приділяють одному із найважливіших складників мовної картини світу, а саме фразеологічному відтворенню когнітивних процесів у мові, адже у царині фразеології найбільш образно та експресивно відтворюється світосприйняття народу та національна специфіка уявлень про світ носіїв мови, що склалися протягом тисячоліть і закарбувалися у фразеологізмах, тим самим створивши національно-специфічну мовну картину світу. Той чи інший об'єкт у певній культурі існує у притаманному йому оточенні, властивому лише даній культурі, яка зберігає культурно обумовлені асоціативні зв'язки. На думку В. М. Телії, фразеологія – це “дзеркало, в якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує свою національну свідомість” [14, с. 62]. Специфічні обставини життя народу породжують свої власні характерні тільки для однієї мовної спільноти фразеологічні «інструменти» для спілкування, що разом з іншими нормативними чинниками передають дух цієї мови, її національну самобутність і неповторність.

Таким чином, фразеологія постає невід'ємною частиною мовної картини світу, яка зумовлює найменування різних реалій дійсності, які є своєрідним продуктом мовної народної творчості. За визначенням О. Левченко, фразеологічна репрезентація світу відрізняється від лексичної більшою архаїчністю, міфологізованістю, а фразеологічні одиниці мають

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

більший обсяг та інший характер інформації, ніж одиниці лексичного рівня [8, с. 314]. В. Д. Ужченко акцентує ж увагу на тому, що фразеологія – це картина світу із закодованою інформацією про минуле наших предків та їх спосіб сприйняття світу [12, с. 8]. Дослідники-лінгвісти вбачають, що фразеологія стає певною позамовною дійсністю, яка не лише реалізує мовну свідомість та сприйняття мовця, але й формує навколишнє бачення крізь призму фразеології, що в свою чергу ґрунтується на культурно-національному сприйнятті певної нації.

З огляду на окреслену мету в цьому дослідженні та поставленні завдання встановимо, що фразеологічні одиниці – це своєрідні мікрочастинки, які несуть генетичний код народу, тобто все надбання нації, його досвід та побут, тим самим створюючи мовну картину світу. Аналіз був проведений на матеріалі 250 англійських фразеологізмів, що були вилучені методом суцільної вибірки із фразеологічних словників О. В. Куніна [7] та К. Т. Баранцева [2]. Таке дослідження дозволило виявити певну тенденцію у відтворенні мовної картини світу у фразеологічних одиницях. Проведене дослідження свідчить, що ФО, які найяскравіше відтворюють британську культурну ідентичність, генетично пов'язані із найтиповішими і найпоширенішими сферами діяльності людини, а саме їжею, світом природи, що оточує людину, а також із певними «ендемічними» явищами-реаліями життя британців.

Найменування гастрономії та всього, що з нею пов'язане, належить до ключових лінгвокультурних концептів. Упродовж всієї історії, харчування стає цілісним відображенням культурного простору певної нації та розвиває національно кулінарну традицію, набір страв, типових для певної спільноти.

До ФО – гастрономів, тобто фразеологізмів із кулінарними компонентами, яким надається преференція з боку англійської лінгвокультури належать такі культурно обумовлені складники як: **pudding, bacon, ale, eggs, porridge, toast**.

В англійській національній кухні є чимало традиційних святкових страв. Серед них важливе місце посідає пудинг, про що свідчать такі ФО, як

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

the proof of the pudding is in the eating – все перевіряється на практиці; *Not worth a pudding* – щось таке, що того не варте; *to have pudding in the oven* – бути вагітною; *praise is not pudding* – спасибі в кишеню не кладуть; *run as swift as a pudding would creep* – дуже повільно; *a pudding face* – безглуздий вираз обличчя. В українській етнокультурі такими національно маркованими елементами є борщ, вареники, сало, хліб: борщ та каша – їжа наша; борщ усьому голова; вареники-хваленики, усі вас хвалять, та не всі варять; дурний як сало без хліба.

До інших ФО – гастрономів належать такі: *to have somebody on toast* – мати над кимось владу; *to do porridge* – відбувати покарання, сидіти у в'язниці (походження цього виразу пов'язано з тим, що вівсяна каша була дешевою та зазвичай нею годували в'язнів); *like swimming through porridge* – занадто важко; *to go together like bacon and eggs* – пліч-о-пліч (це пов'язано з тим, що у Великобританії, традиційна справа до сніданку – це смажені яйця та бекон). Яйце є не тільки найбільш вживаною стравою до сніданку, але й є елементом Великодня, дуже шанованого в Англії свята, символізуюючи початок нового життя та оновлення: *to put/ to have all your eggs in one basket* – ризикувати всім; *you can't make an omelet without breaking eggs* – без труда нема плода; *good egg* – гарна людина; *a tough egg* – грубіян; *it is very hard to shave an egg* – практично нездійсненна справа; *tread/walk on eggs shells* – чинити дуже обачно, бути дуже обережним; *lay an egg* – зазнати поразки.

Одним із традиційних напоїв є ель, котрий відомий з давніх часів, та нині є своєрідною візитівкою Британії також знаходить своє відображення у складі фразеологічних одиниць: *life is not ale and skittles* – життя це не лише пустощі та розваги; *to mend like sour ale in summer* – стати ще гірше.

Дані приклади дають нам змогу зробити висновок, що ФО із компонентами – гастрономіями експлікує етнічно-культурні особливості, що закладені у культурному коді певної нації, а саме ставленні британської лінгвокультурної спільноти до їжі та відображення менталітету нації.

Культурне надбання нації зазвичай знаходить своє вираження у символах, умовних знаках, віруваннях, традиціях, звичках людей, що, у

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українського) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LNHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

свою чергу, матеріалізується у семантиці мовних одиниць. Ці символи не можуть не бути репрезентованими у царині фразеології. Так, наприклад, англійці багато століть тому в ході історичних подій номінували троянду в якості свого символу. У Великобританії протягом довгих років боролися за право управляти країною два лінії королівської династії - Йорки і Ланкастери. Символом будинку першого роду була білосніжна троянда, а другого - червона. Кривава боротьба за престол завершилася весіллям Генрі VII (Ланкастера) і дочки Едуарда IV (Йорка), принцеси Єлизавети. І в результаті цих подій, ми можемо знайти велику кількість прислів'їв та приказок саме з цим словом «rose»: *No rose without a thorn* – не буває троянди без колючок; *life is not a bed of roses* - життя прожити не поле перейти; *to come up roses* – вдало скластися про ситуацію та події; *lose one's roses* – зів'янути; *stop and smell the roses* – почати насолоджуватися життям; *come out smelling like a rose* – підтримувати гарну репутацію, незважаючи на несприятливе становище, в якому людина опинилась.

Звичаї та певні історичні події також відіграли значну роль у формуванні фразеологічних одиниць мови, наприклад: *baker's dozen* – чортова дюжина (за старим англійським звичаєм торговці хліба отримували від булочників тринадцять хлібин замість дванадцяти, і тринадцята хлібина йшла на рахунок прибутку торговців); *to nail to the counter* – «розсекретити когось», розкрити чийсь справжні почуття, викрити публічно неправду (походить від давньої маловідомої сьогодні англійської традиції прибавати до прилавка фальшиві монети, якими покупець намагався розплатитися у крамниці або пивній); *good wine needs no bush* - хороший товар сам себе хвалить (за старим звичаєм, трактирщики вивішували гілки плюща в знак того, що в продаж є вино); *an Englishman's home is his castle* – дім англійця – його фортеця (у 17 столітті, в Англії існував закон, що ніхто не може входити в дім без запрошення господаря, з тих пір дім почали асоціювати з замком, фортецею); *turn King's (or Queen's) evidence* – видати співучасників або стати свідком обвинувачення (вираз був взятий з британського фільму Queen's Evidence 1919 та використовувався під час розслідування); *save one's face* – зберегти репутацію (вираз виник у 19 столітті у мові членів

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvoorenja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnierova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

англійської колонії у Китаї); *get someone's goat* – нервувати когось (цей вираз походить від традиції у скачках, коли козу поміщали в стійло коня в ніч перед гонкою, що в свою чергу слугувало заспокійливим ефектом на коней, але дуже часто недоброросовісні суперники крали козу, намагаючись засмутити коня і призвести до того, що він програв гонку); *to see lions* – оглядати визначні місця (пов'язано з левами, які були в той час дуже популярними в Лондоні); *a busman's holiday* – святковий день, проведений за звичайною роботою (вираз пов'язаний з тим, що водіям автобусів доводилось в святкові дні вчити новачків); *Kentish fire* – бурхливе вираження незгоди (вираз виник у зв'язку з гучними зборами, що проводились у Кенті в 1828-1829 роках, спрямованими проти Catholic Relief Bill).

Особливе місце у мовній картині світу займають фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентами, тобто найменуваннями тварин. Це можна пояснити тим, що життєдіяльність кожної нації тісно пов'язана із різними тваринами, або ж якісь тварини більш поширені в цій місцевості. Наприклад, англійці шанують кішок і коней. Ми можемо знайти масу прислів'їв та приказок саме з цими тваринами: *to see/watch how the cat jumps* – вичікувати вигідну позицію; *like a cat in strange garret* – почуватися не в своїй тарілці; *to grin like a Cheshire cat* – посміхатися на весь рот; *curiosity killed the cat* – цікавий Варварі на базарі носа відірвали; *a cat in gloves catches no mice* – без труда нема плода; *a cat may look at a king* – не ликом шитий; *put a cat between the canaries* – зробити переполох; *a cat with nine lives* – живучий як кішка; *the cat shuts its eyes when stealing* – людям притаманно закривати очі на свої гріхи; *back the wrong horse* – зробити поганий вибір; *horse and foot* – всіма силами та зусиллями; *you can take horse to the water, but you cannot make him drink* – нічого не можна досягти силою; *to eat like a horse* – дуже багато їсти.

В українській культурі найбільш вживаними ФО з анімалістичним компонентами є: корова, собака, ведмідь та курка. Наприклад: корова в дворі – харч на столі; тремтіти як собака у Пилипівку; дивитися як теля на

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

нові ворота; бджола ведмедю медом данину платить; кому що, а курці просо.

Дослідження ФО з анімалістичним компонентами розкриває етнокультурні властивості асоціативного мислення, національні особливості та уявлення носіїв мови про світ.

Висновки

Як свідчать результати проведеного дослідження, фразеологічні одиниці, в семантиці яких є національно-культурний компонент, дозволяють більш глибоко усвідомити культурно-національну своєрідність фразеологізмів з характерними особливостями світобачення носіїв мови, визначити роль та місце фразеології у формуванні усної номінації та відображенні культурної самосвідомості народу, що дозволяє ґрунтовніше вирішувати задачі подальшого дослідження фразеологічного складу мови в контексті культури. Наведені приклади ФО дають нам змогу побачити, що фразеологічний склад мови віддзеркалює культурну ідентичність не лише як фрагмент реальної дійсності, даний етнічній спільноті у безпосередньому сприйнятті, а й образ життя, переконання, світобачення і світовідчуття, національний характер, темперамент, систему цінностей, – менталітет народу, його суспільну самосвідомість у цілому. Дослідження такого типу є перспективними, оскільки проаналізований фразеологічний корпус відображає багатоплановий характер взаємодії мови й культури різних етносів, що зумовлюється їх знаковою природою, широким використанням національно-специфічних символів і образів у мовній та культурній практиці, і саме цей аспект може стати предметом майбутніх поглиблених наукових студій.

Література

1. Апресян, Ю. Д. «Эмоциональная система. Образ человека по данным языка: попытка системного описания.» *Вопросы языкознания* 1 (1995): 37–65.
2. Баранцев, К. Т. *Англо-український фразеологічний словник: Близько 30000 фразеологічних виразів* (Київ, Радянська школа, 1969), 1052.
3. Бругян, Г. А. «Язык и картина мира.» *Философские науки* 1 (1973): 108–111.

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnjerova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnjerova8@gmail.com

ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНИТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

4. Вайсгербер, Й. Л. *Родной язык и формирование духа* (Москва, Книжный дом «ЛИБРИКОМ», 2009), 232.
5. Гумбольдт, В. *Избранные труды по языкознанию* (Москва, 1984): 231.
6. Корнилов, О. А. *Языковые картины мира как производные национальных менталитетов* (Москва, ЧеРо, 2003), 349.
7. Кунин, А. В. *Англо-русский фразеологический словарь* (Москва, Русский язык, 1984), 944.
8. Левченко, О. П. «Фразеологічна репрезентація світу.» *Мовні і концептуальні картини світу* 7 (2002): 307–315.
9. Німецько-український фразеологічний словник: у 2х томах, уклад. В. І. Гаврись, О. П. Пророченко (Київ, Радянська школа, 1981): Т. 1, 416 ; Т. 2, 382.
10. Потебня, А. А. «Язык и народность.» *Эстетика и поэтика* (Москва, Искусство, 1976): 253–285.
11. Радченко, О. А. *Язык как мирозидание. Лингвофилософская концепция неогумбольдтианства*, Т. 1 (Москва, 1999).
12. Селіванова, О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія* (Полтава, Довкілля – К, 2006), 716.
13. Сепир, Э. *Избранные труды по языкознанию и культурологии* (Москва, Прогресс, 1993), 656.
14. Телия, В. Н. *Коннотативный аспект семантики номинативных единиц* (Москва, 1986), 143.
15. Телия, В. Н. «Метафоризация и её роль в создании языковой картины мира.» Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира (Москва, Наука, 1988): 173–204.
16. Телия, В. Н. *Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты* (Москва, Школа «Языки русской культуры», 1996), 288.
17. Ужченко, В. Д., Ужченко, Д. В. *Фразеологія сучасної української мови: підручник* (Київ, Знання, 2007), 494.

References

1. Apresyan, Yu. D. «The emotional system. The image of a person according to the language: an attempt to describe the system.» *Questions of linguistics* 1 (1995): 37–65.

(Актуальні питання загального мовознавства [Актуальные вопросы общего языкознания])

Мовна картина світу та її відтворення у англійській фразеології (Українською) [Языковая картина мира и ее репрезентация в английской фразеологии (На укр. яз.)]

© Кушнерова А. О. [Кушнерова А. А.] AnnaKushnerova8@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

2. Barantsev, K. T. *English-Ukrainian phraseological dictionary: Near 30000 phraseological phraseological phrases* (Kiev, Publishing house "Radyanska school", 1969), 1052.
3. Brutyan, G. A. «Language and picture of the world.» *Scientific. doc. higher school Philosopher. Sciences I* (1973): 108–111.
4. Weisgerber, J. L. *Native language and the formation of the spirit* (Moscow, Book House "LIBRICOM", 2009), 232.
5. Humboldt, V. *Selected works on linguistics* (Moscow, 1984), 231.
6. Kornilov, O. A. *Language pictures of the world as derivatives of national mentalities* (Moscow, CheRo, 2003), 349.
7. Kulin, A. V. *English-Russian phraseological dictionary* (Moscow, Russian language, 1984), 944.
8. Levchenko, O. P. «Phraseological representation of the world.» *Modern and conceptual images of the world, Vol. scien.works 7* (Kyiv, KNU, 2002): 307–315.
9. *Nimetsko-Ukrainian phraseological dictionary. 2 volumes*, way. B. I. Gavris, O. P. Prorochenko (Glad. school., 1981), T. 1, 416; T. 2, 382.
10. Potebnya, A. A. «Language and nationality.» *Aesthetics and poetics* (Moscow, Art, 1976): 253–285.
11. Radchenko, O. A. *Language as a world-creation. Linguophilosophical concept of neo-Humboldtianism*, T. 1 (Moscow, 1999).
12. Selivanova, O. *Suchasna linguistics: terminology encyclopedia* (Poltava, Dovkilya – K, 2006), 716.
13. Sepir, E. *Selected works on linguistics and cultural studies* (Moscow, Progress, 1993), 656.
14. Telia, V. N. *The connotative aspect of the semantics of nominative units* (Moscow, 1986): 143.
15. Telia, V. N. «Metaphorization and its role in creating a linguistic picture of the world.» *The role of the human factor in language: Language and picture of the world* (Moscow, Nauka, 1988): 173–204.
16. Telia, V. N. *Russian phraseology. Semantic, pragmatic and linguoculturological aspects* (Moscow, School "Languages of Russian Culture", 1996), 288.
17. Uzhchenko, V. D., Uzhchenko, D. V. *Phraseology of modern Ukrainian language*. Pidruchnik (Kyiv, Znannya, 2007), 494.

(Current issues in general linguistics)

The verbal world picture and its representation in english phraseology (in Ukrainian) [Movna kartyna svitu ta i'i' vidtvorennja u anglijs'kij frazeologii']

© Kushnjerova A. O. [Kushnjerova A. O.] AnnaKushnjerova8@gmail.com